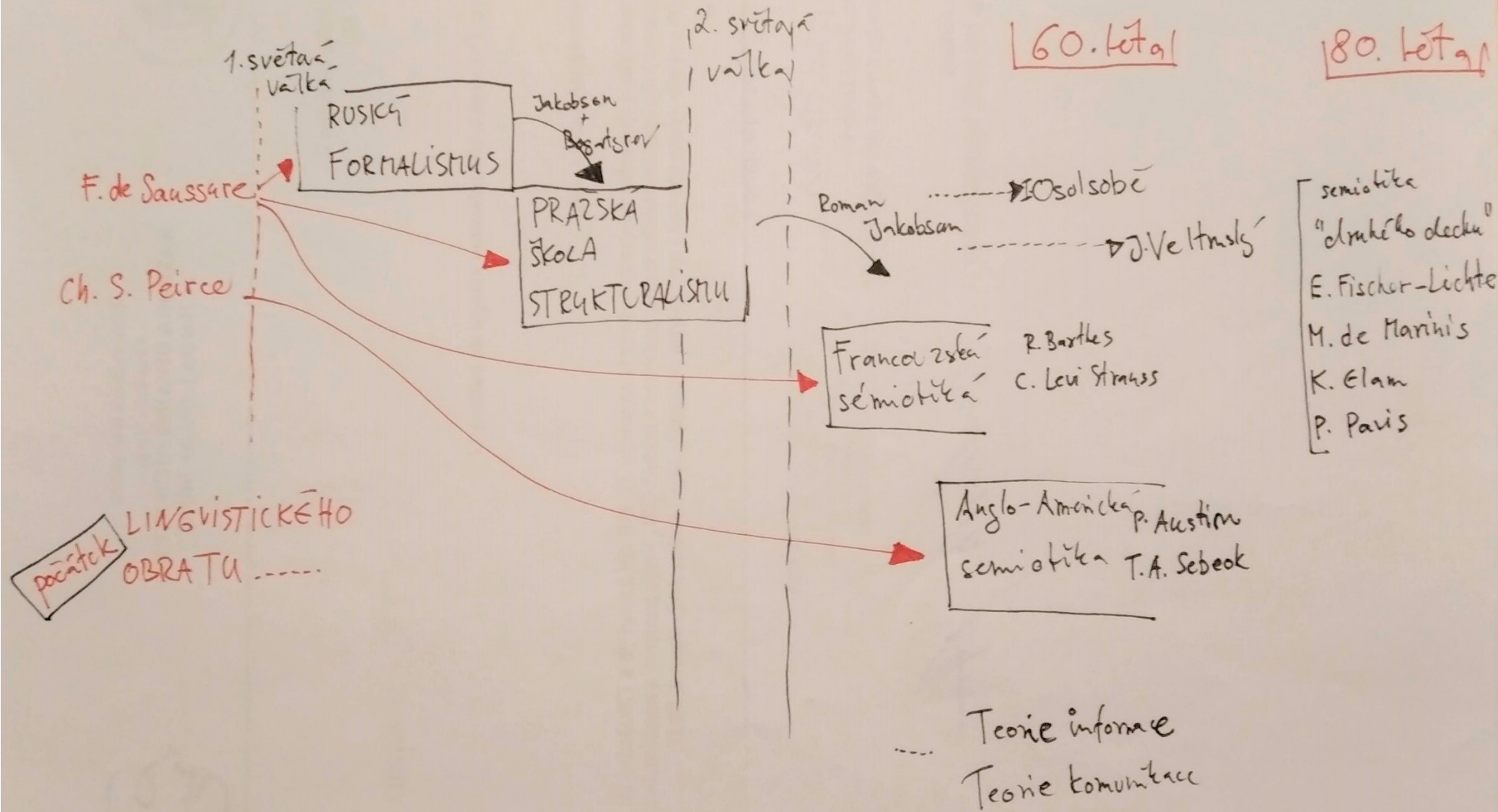

Pražský lingvistický kroužek v kontextu semiotiky

Strukturalismus a divadlo poprvé.

Provizorní orientační mapa

Základní datace k „klasickému období“ PLK

- 1911 **Mathesius** publikuje práci "O potenciálnosti jevů jazykových", která obsahovala základy myšlenek budoucího PLK
10. července 1920 příjezd **Jakobsona** do Prahy (a následně setkání s Mathesiem)
13. 3. 1925 první doložené setkání budoucího kroužku - Mathesius, Trnka, Jakobson, Karcevskij
- 6. 10. 1926** **neoficiální založení kroužku** (zatím volný diskuzní spolek)
- Duben 1928 první **kolektivní vystoupení členů** na 1. mezinárodním lingvistickém sjezdu v Haagu
- Říjen 1929 1. sjezd slovanských filologů, **zveřejnění programu, tzv. Tezí ("Thésés")** ve francouzštině ("Teze předložené prvému sjezdu slovanských filologů v Praze 1929")
- 1931 vychází Zichova Estetika
- 1935 založení **časopisu Slovo a slovesnost**, publikační platforma PLK
- 1939 Jakobson utíká do zahraničí z rasových důvodů, Bogatyrev se musí vrátit do SSSR.
- 1940 Bogatyrev: Lidové divadlo české a slovenské
- 1941 Veltruský: Dramatický text jako součást divadelního představení, Honzl: Pohyb divadelního znaku, Mukařovský: K teorii divadla...
- 1942 Veltruský: Drama jako básnické dílo

Generace „strukturalistů“

Předchůdci/Inspirátoři

Edmund Husserl (1859-1938)

Ferdinand de Saussure (1857-1913)

Karl Bühler (1879-1963)

„zakladatelé“ – 1. generace

Vilém Mathesius (1882-1945)

Roman Jakobson (1896-1982)

Petr Bogatyrev (1893-1971)

Jan Mukařovský (1891-1975)

N. S. Trubeckoj (1890-1938)

Bohuslav Havránek (1893-1978)

2. generace „žáci“

Jindřich Honzl (1894-1956)

Felix Vodička (1909-1974)

Jiří Frejka (1904-1952)

E. F. Burian (1904-1959)

Karel Brušák (1913-2004)

Jaroslav Pokorný (1920-1983)

Miroslav Kouřil (1911-1984)

Jiří Veltruský (1919-1994)

Jan Kopecký (1919-1992)

Co činí literární dílo dílem uměleckým?

Literárnost

ZNAK (zejm. jazykový)

Struktura

Dominanta

Sémantické gesto (záměrnost/nezáměrnost)

Funkce (estetická, ad.)

Pojetí díla

(dílo-věc / dílo-znak)

Styl/sloh

Básnický jazyk

Co činí divadlo „divadelním“?

Divadelnost

Specifičnost divadelního znaku

pohyb divadelního znaku

složky divadelního výrazu

herecká postava/dramatická osoba

znak věci / znak znaku

Divadelní artefakt --- inscenace/představení

Dialog/monolog

„znovuzrození“ sémiotiky ve (nejen) Francii ?

1941 – setkání Romana Jakobsona a Clauda Levi-Strausse v New Yorku

C. Levi Strauss: Strukturální antropologie (1958)

Pro antropologii, jež je rozmluvou člověka s člověkem je všechno symbolem a znakem, fungujícím jako prostředník mezi subjekty

R. Jakobson: Lingvistika a poetika (1960)

Poetika představená jako funkční lingvistika (+první komplexní rozpracování modelu jazykových funkcí)

(jejich společná studia Kočky Charlese Baudelaira (1962) – obsaženo v souboru R. Jakobson: Poetická funkce)

R. Barthes: Základy sémiologie (1965)

Každý sémiologický systém se směřuje s řečí

Význam je možný jen jako pojmenovaný a uskutečňuje se jen ve světě jazyka

T. Kowzan: Znaky v divadle (1968)

Jeden z prvních pokusů aplikace na divadelní materiál...

Jak se tedy zorientovat v českém strukturalismu a jeho divadelní teorii...

- To svoje heslo jsem napsal přesně pro vás (ale doufám, že nezůstanete jen u něj!!!)
- Dobré shrnutí počátků sémiotiky je v knize *Divadlo v současném myšlení* od Ireny Slawinské (a z jiné strany lze doporučit i příslušnou pasáž Balmeho...)
- Pro nejobecnější kontext lze doporučit Grygarův Slovník českého strukturalismu...
- A pak pokud možno číst původní texty....